Betreft: reactie Landbouwvisie
Utrecht, 20 januari 2011

LANDSCHAP ERFGOED UTRECHT

NATUUR EN MILIEU UTRECHT FEDERATIE

Geachte leden van commissie RGW,

Komende maandag bespreekt u de Landbouwvisie in de commissie RGW. Graag geven wij, de Natuur en Milieufederatie Utrecht en Landschap Erfgoed Utrecht, u enkele overwegingen mee.

Het motto van de visie “duurzame groei in een aantrekkelijk landschap” ondersteunen wij van harte! Er worden echter diverse ontwikkelingen geschetst, die in strijd zijn met het motto. Het eerste deel van het motto is duurzame groei. Op dit moment is de groei nog onvoldoende duurzaam, wat blijkt uit onvoldoende bescherming van oppervlaktewater, uitstoot van stikstof en broeikasgassen. En het aantrekkelijk landschap staat onder druk door schaalvergroting: door grotere stallen en door het verdwijnen van kleinschalige landschapselementen.

Wij denken dat er op termijn in de provincie Utrecht geen plaats meer is voor een op de wereldmarkt gerichte, subsidieloze, hoge productielandbouw. De provincie is te dicht bevolkt, de druk op de grond is te hoog er is te weinig ruimte, zowel fysiek als milieuruimte, om dit economisch rendabel te kunnen houden. Dit geldt op korte termijn al voor de intensieve landbouw, maar op langere termijn ook voor de grondgebonden landbouw. Deze trend zal sowieso plaats vinden, daar hoef je geen beleid voor te maken. De uitdaging voor de provincie is om het platteland een agrarische functie te laten houden. Dit is essentieel om Utrecht leefbaar te houden. Een goed onderhouden landschap met recreatie mogelijkheden voor de verstedelijkte gebieden, kan niet zonder een agrarische functie in het landelijk gebied.

Deze agrarische functie kán liggen in vergaande specialisatie, waarbij veel kennis nodig is en veel toegevoegde waarde wordt gecreëerd op een beperkt volume producten. De Utrechtse landbouw lijkt zich daar vooralsnog niet prominent in te ontwikkelen. De tweede mogelijkheid is om een verbrede landbouw te ontwikkelen. Utrecht biedt hiervoor goede kansen, dankzij de unieke situatie van een sterk verstedelijkt gebied dichtbij het landelijk gebied. Wij adviseren u om de landbouwvisie vooral op deze laatste ontwikkeling te richten.

Naast deze hoofdkeuze die gemaakt dient te worden, zien we de volgende aandachtspunten:

- Maak inzichtelijk tegen welke maatschappelijke kosten de melkveehouderij in het veenweidegebied in stand wordt gehouden. Hierbij dient gekeken te worden naar directe kosten (uitvoering watergebiedsplannen en peilverlagingen, incl. voorzieningen aan infrastructuur en gebouwen) en indirecte kosten (klink, natuur). Ook de impact van klimaatverandering, die bestaande problemen versterkt, is hierbij van belang. Een goede integrale MKBA is hier op z'n plaats!

- Voor stoppen bodemdaling veenweide wordt aangesloten bij Voorloper Groene Hart. Er wordt veel verwacht van innovaties. Daarnaast zal echter ook ruimtelijk beleid nodig zijn om de bodemdaling te stoppen, durf die keuze ook vast te leggen in de PRS.

- Voor een omschakeling naar duurzame landbouw zijn pilotprojecten nuttig, maar uiteindelijk zal actief beleid nodig zijn om de echte omschakeling te maken.

- Agrarisch landschapsbeheer is noodzakelijk om de verarming van het landelijk gebied te keren. Het landschap verarmt als na het verlies van weideflora en weidevogels ook de koeien op stal blijven (al 30 % van de koeien komt niet meer buiten, toename 2%/jaar), en slechts eenvormige grasvelden resteren. De provincie dient actieve inbreng te leveren om de Europese subsidies om te bouwen in een richting die de kwaliteit van het landelijk gebied versterkt.

- Agrarisch natuurbeheer is waardevol in een verbrede landbouw. Tegelijkertijd wordt in de visie geconstateerd dat de biodiversiteit en weidevogels blijft afnemen. We pleiten ervoor om scherp te kiezen waar en waaraan het geld besteedt wordt, zodat het daadwerkelijk de biodiversiteit vergroot.

- Voor megastallen is in de provincie geen ruimte. Het is terecht dat er maxima worden gesteld aan het oppervlak van stallen.

Wij hopen dat u onze aanbevelingen en aandachtspunten, ondanks de late toezending, nog bij uw visievorming kunt betrekken. Voor een toelichting kunt u contact opnemen met Claudia van Holsteijn (NMU, 030-2567366) en Rob Meijers (LEU, 030-2219776/ 06-27364952).

Met vriendelijke groet,
Mede namens Landschap Erfgoed Utrecht,

Joris Hogenboom
Directeur Natuur en Milieufederatie Utrecht